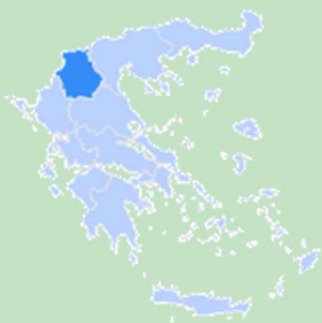

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ “ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ”

Πρόγραμμα “Δυτική Μακεδονία” ΕΣΠΑ 2021 - 2027

Συμπληρωματική Έκθεση Ενδιάμεσης Επανεξέτασης του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ» 2021-2027
CCI	2021EL16FFPR011
Έκδοση	3.2
Έγκριση / / 2026

Φεβρουάριος 2026

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή	3
2	Αναλυτική παρουσίαση τροποποιήσεων.....	7
	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Δυτικής Μακεδονίας	7
	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1Α: Στήριξη της άμυνας και της ασφάλειας	9
	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης.....	10
	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2Α: Οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση	10
	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4Β: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΚΤ+)	11
	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 5: Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας	13
3	Πρόταση για Αναθεώρηση του Προγράμματος.....	19

1 Εισαγωγή

Το Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027 εγκρίθηκε με την με αριθμό C(2022) 6507 final / 05.09.2022 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, με Συνολική Δημόσια Δαπάνη **394.110.958 €**. Το ποσό της Κοινοτικής Στήριξης για το Πρόγραμμα ανέρχεται σε **334.994.311 €**, εκ των οποίων το ποσό των **248.206.933 €** θα αντληθεί από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το ποσό των **86.787.378 €** από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+). Το υπολειπόμενο ποσό, ύψους **59.116.647 €**, αποτελεί την Εθνική Συνδρομή της Ελλάδας.

Η 1^η Αναθεώρηση του Π-ΔΜ 2021-2027 αφορούσε την υποδοχή του **τμηματοποιημένου (phasing) έργου ανάπτυξης δικτύων διανομής φυσικού αερίου στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας** και εγκρίθηκε με την με αριθμό C(2024) 4649 final / 28-06-2024 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Κατά τη διαδικασία της **Ενδιάμεσης Επανεξέτασης** δεν προέκυψε ανάγκη για ανακατανομή του ποσού ευελιξίας και για αναθεώρηση του Προγράμματος, καθώς η Στρατηγική παραμένει επίκαιρη και η πορεία υλοποίησης δεν εμφάνισε αποκλίσεις από τον αρχικό σχεδιασμό. Η επανεξέταση επιβεβαίωσε την επικαιρότητα του σχεδιασμού και την ευθυγράμμιση του με τις ανάγκες της Περιφέρειας, τις Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, του ΕΣΕΚ και τις υφιστάμενες κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις. Όσον αφορά, δε, στην **ενσωμάτωση δράσεων STEP στο Π-ΔΜ 2021-2027**, αυτή δεν εξετάστηκε δεδομένου ότι στο πλαίσιο του αναθεωρημένου Προγράμματος ΠΔΑΜ ενσωματώθηκαν δράσεις της πρωτοβουλίας STEP.

Εντούτοις, η **ΕΥΔΠ-ΔΜ προχώρησε σε πρόταση 2^{ης} Αναθεώρησης του Π-ΔΜ 2021-2027** η οποία και υποβλήθηκε την **31/03/2025** στην ΕΕ. Η εν λόγω Αναθεώρηση αφορούσε στην αξιοποίηση της κανονιστικής δυνατότητας εισαγωγής νέων πεδίων παρέμβασης, καθώς και σε μετακινήσεις πόρων μεταξύ των Πεδίων Παρέμβασης του Προγράμματος, σε συνέχεια της **έγκρισης των Χωρικών Στρατηγικών ΟΧΕ-BAA και ΟΧΕ, των οποίων η χρηματοδότηση προβλέπεται από το εγκεκριμένο Π-ΔΜ**, αλλά και **μετακίνηση πόρων μεταξύ Πεδίων Παρέμβασης στην Προτεραιότητα 6 (Τεχνική Βοήθεια - ΕΤΠΑ) και επικαιροποίηση του Μεθοδολογικού Πλαισίου στις Προτεραιότητες 4B, 5 και 6.**

Ωστόσο, την 1η Απριλίου 2025, υπό το πρίσμα των πολλών κοινωνικών, οικονομικών και γεωπολιτικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Επιτροπή πρότεινε και ενέκρινε την τροποποίηση των Κανονισμών όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση προκλήσεων με στόχο τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής συνοχής. Συγκεκριμένα, οι τροποποιήσεις στοχεύουν σε μια πιο ευέλικτη εφαρμογή των κονδυλίων, κατευθύνοντάς τα προς προτεραιότητες που θεωρούνται βασικές, όπως η ανταγωνιστικότητα, η άμυνα, η οικονομικά προσιτή στέγαση, η ανθεκτικότητα στο νερό και η ενεργειακή μετάβαση.

Στο πλαίσιο αυτό, η **ΕΥΔ Π-ΔΜ με την προτεινόμενη επικαιροποίηση της 2^{ης} Αναθεώρησης του Π-ΔΜ 2021-2027** αξιοποιεί τη δυνατότητα ανακατεύθυνσης πόρων του **ΕΤΠΑ** προς **δράσεις στήριξης των Επιχειρήσεων για έρευνα και ανάπτυξη τεχνολογιών διπλής χρήσης στον τομέα της Άμυνας**, και **πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση, στο βαθμό που επιτρέπεται από την τρέχουσα κατάσταση υλοποίησης του Π-ΔΜ 2021-2027.**

Επιπλέον, σε συνέχεια της αρχικής υποβολής του Π-ΔΜ 2021-2027 (έκδοση 3.0), και της επανυποβολής του Π-ΔΜ 2021-2027 (έκδοση 3.1), οι αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ απέστειλαν

το με Ares (2025) 4272358-27/05/2025 έγγραφο παρατηρήσεων επί της υποβληθείσας την 31.03.2025 πρότασης αναθεώρησης και το με Ares (2026) 986619-28/01/2026 έγγραφο παρατηρήσεων επί της επανυποβληθείσας την 23.12.2025 πρότασης αναθεώρησης.

Επίσης, κατόπιν της διαπραγμάτευσης μεταξύ της Γενικής Γραμματείας ΕΣΠΑ, των αρμοδίων Γενικών Γραμματειών του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και της αρμόδιας Υπηρεσίας της ΕΕ (DG Employment) για την επανεξέταση της συγχρηματοδότησης από το ΕΚΤ+ υπό το πρίσμα ενός σχεδίου βιωσιμότητας για τη σταδιακή έξοδο σε Εθνικούς Πόρους, συμφωνήθηκε το πλαίσιο της συνέχισης της συγχρηματοδότησης των δράσεων ΕΚΤ+ από τα Περιφερειακά Προγράμματα που οδηγεί σε συγκεκριμένες τροποποιήσεις στην Προτεραιότητα Π4Β του εγκεκριμένου Π-ΔΜ 2021-2027.

Ως εκ τούτου η διαφοροποίηση που προκύπτει σε σχέση α) με το ισχύον εγκεκριμένο Πρόγραμμα, β) με την έκδοση του Προγράμματος (έκδοση 3.0) που υποβλήθηκε μέσω SFC στις 31/03/2025, και γ) με την έκδοση του Προγράμματος (έκδοση 3.1) που υποβλήθηκε μέσω SFC στις 23/12/2025, έγκειται:

α) στην προσθήκη:

- i. νέας Προτεραιότητας «Π1Α: Στήριξη της άμυνας και της ασφάλειας»,
 - a. νέου Ειδικού Στόχου «1.07: Ενίσχυση των βιομηχανικών ικανοτήτων για την προώθηση των αμυντικών ικανοτήτων, με προτεραιότητα σε όσες δυνατότητες είναι διπλής χρήσης»,
 - b. νέου Πεδίου Παρέμβασης «195: Παραγωγικές επενδύσεις σε ΜΜΕ που συνδέονται με την άμυνα και την τεχνολογία διπλής χρήσης»,
 - c. νέας κατηγορίας Δράσης «1.07.01: Ενίσχυση συνεργασίας επιχειρήσεων - ερευνητικών φορέων για την προώθηση των αμυντικών ικανοτήτων, με προτεραιότητα σε όσες δυνατότητες είναι διπλής χρήσης»,
 - d. νέας κατηγορίας Δράσης «1.07.02: Στήριξη επενδύσεων που συμβάλλουν στην προώθηση των αμυντικών ικανοτήτων, με προτεραιότητα σε όσες δυνατότητες είναι διπλής χρήσης»,
- ii. νέας Προτεραιότητας «Π2Α: Οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση (ΕΤΠΑ)»,
 - a. νέου Ειδικού Στόχου «2.11: Προώθηση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση»,
 - b. νέου Πεδίου Παρέμβασης «41: Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα»,
 - c. νέας κατηγορίας Δράσης «2.11.01: Ενίσχυση επενδύσεων με στόχο την επίτευξη οικονομικά προσιτής και βιώσιμης στέγασης και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης».

β) στην προσαρμογή της Προτεραιότητας 4Β για την ενσωμάτωση των διαφοροποιήσεων που επέρχονται από την εφαρμογή του συμφωνηθέντος πλαισίου συνέχισης συγχρηματοδότησης των δράσεων ΕΚΤ+ από τα Περιφερειακά Προγράμματα,

γ) στην επικαιροποίηση του Μεθοδολογικού Πλαισίου, βάσει των τροποποιήσεων που προέκυψαν στους δείκτες,

- i. στην Προτεραιότητα 1, λόγω της εισαγωγής της νέας Προτεραιότητας Π1Α, της απαιτούμενης ανακατανομής πόρων και των παρατηρήσεων της ΕΕ για την προσθήκη χωρικών δεικτών,
- ii. στην Προτεραιότητα 1Α λόγω της δημιουργίας της και της απαιτούμενης ανακατανομής πόρων,
- iii. στην Προτεραιότητα 2, λόγω της εισαγωγής της νέας Προτεραιότητας Π4Γ και της απαιτούμενης ανακατανομής πόρων,
- iv. στην Προτεραιότητα 2Α, λόγω της δημιουργίας της και της απαιτούμενης ανακατανομής πόρων, καθώς και για την ενσωμάτωση των παρατηρήσεων της ΕΕ για την προσθήκη ειδικών δεικτών αποτελέσματος,
- v. στην Προτεραιότητα 4Β, για την ενσωμάτωση των κατευθύνσεων των Εθνικών Αρχών και για την ενσωμάτωση των παρατηρήσεων της ΕΕ για την προσθήκη χωρικών δεικτών και από την εφαρμογή του συμφωνηθέντος πλαισίου συνέχισης συγχρηματοδότησης των δράσεων ΕΚΤ+ από τα Περιφερειακά Προγράμματα,
- vi. στην Προτεραιότητα 5, για την ενσωμάτωση των παρατηρήσεων της ΕΕ σχετικά με την προσθήκη επιπλέον δεικτών,

Επισημαίνεται ότι, τόσο η Συνολική Κοινοτική Συνδρομή όσο και η Συνολική Δημόσια Δαπάνη του Προγράμματος δεν τροποποιούνται: η Συνολική Δημόσια Δαπάνη (ΣΔΔ) του Προγράμματος παραμένει στο ποσό των **394.110.958 € (ΣΔΔ)** ή στο ποσό των **334.994.311 € (ΚΣ)**, από το οποίο το ποσό των **248.206.933 € (74%)** αντιστοιχεί στο **ΕΤΠΑ** και το ποσό των **86.787.378 € (26%)** αντιστοιχεί στο **ΕΚΤ+**.

Με την παρούσα πρόταση δε διαφοροποιείται η κατανομή των πόρων ανά Ταμείο, αλλά διαφοροποιείται η κατανομή των πόρων μεταξύ των Προτεραιοτήτων 1, 1Α, 2 και 2Α σε σχέση με τους εγκεκριμένους χρηματοδοτικούς πίνακες του Προγράμματος.

Το συνολικό ποσό που απαιτείται για την εισαγωγή των δύο (2) νέων Προτεραιοτήτων Π1Α και Π2Α ανέρχεται σε **9.000.000 € (ΔΔ)** ή **7.650.000 € (ΚΣ)**, όπως παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι		Κοινοτική Συνδρομή (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)
Π1Α /ΕΣ 1.07	Στήριξη της άμυνας και της ασφάλειας/ Ενίσχυση των βιομηχανικών ικανοτήτων για την προώθηση των αμυντικών ικανοτήτων, με προτεραιότητα σε όσες δυνατότητες είναι διπλής χρήσης	5.100.000	6.000.000
Π2Α /ΕΣ 2.11	Οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση (ΕΤΠΑ)/ Προώθηση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση	2.550.000	3.000.000
Σύνολο		7.650.000	9.000.000

Το ανωτέρω ποσό προτείνεται να μεταφερθεί στις νέες Προτεραιότητες με αντίστοιχη μείωση των πόρων των Προτεραιοτήτων Π1 και Π2, όπως παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι		Κοινοτική Συνδρομή (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)
Π1 / ΕΣ 1.01	Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Περιφέρειας/ Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	-1.700.000	-2.000.000
Π1/ ΕΣ 1.03	Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Περιφέρειας/ Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων	-3.400.000	-4.000.000
Π2/ ΕΣ 2.01	Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης/ Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	-1.275.000	-1.500.000
Π2/ ΕΣ 2.06	Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης/ Προαγωγή της μετάβασης σε κυκλική οικονομία και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία	-1.275.000	-1.500.000
Σύνολο		-7.650.000	-9.000.000

2 Αναλυτική παρουσίαση τροποποιήσεων

Σε συνέχεια των Οδηγιών για την Ενδιάμεση Επανεξέταση και Αναθεώρηση των Προγραμμάτων 2021-2027 στο πλαίσιο των Κανονισμών (ΕΕ) 2025/1914 και (ΕΕ) 2025/1913 του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών/Γενική Γραμματεία ΕΣΠΑ (αριθμ. πρωτ:186909/27-10-2025), συντάχθηκε η παρούσα συμπληρωματική έκθεση της Ενδιάμεσης Επανεξέτασης του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027 (έκδοση 3.0/Μάρτιος 2025) (ΕΕΠ/3.0) που υποβλήθηκε μέσω SFC στις 31/03/2025.

Οι αλλαγές που προέκυψαν από:

1. την εισαγωγή των 2 νέων Προτεραιοτήτων
2. την ενσωμάτωση των παρατηρήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ στην αρχική υποβολή της Ενδιάμεσης Επανεξέτασης του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027 (έκδοση 3.0/Μάρτιος 2025) (ΕΕΠ/3.0),
3. την εφαρμογή των σχετικών Οδηγιών για το πλαίσιο συνέχισης της συγχρηματοδότησης των δράσεων ΕΚΤ+
4. την ενσωμάτωση των παρατηρήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ στην αρχική υποβολή στις 31/03/2025 της αναθεώρησης του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027 και την επανυποβολή του στις 23/12/2025,

παρατίθενται ακολούθως.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Δυτικής Μακεδονίας

Στην αρχή της υπο-ενότητας «5.1.1 Πορεία υλοποίησης Π1 (31.12.2024)» της ΕΕΠ/3.0 προστίθεται το παρακάτω εδάφιο:

«Στην Προτεραιότητα 1, η Συνολική Δημόσια Δαπάνη (ΣΔΔ) μειώνεται κατά 6.000.000€ και διαμορφώνεται στο ποσό των 29.000.000€. Η μείωση προκύπτει ως εξής:

- *Στον ΕΣ 1.01 (RSO1.01): Μείωση του Πεδίου Παρέμβασης 010- Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης, με μείωση της ΣΔΔ από 5.000.000€ σε 3.000.000€ και αντίστοιχα της ΚΣ από 4.250.000€ σε 2.550.000€.*
- *Στον ΕΣ 1.03 (RSO1.03): Μείωση του Πεδίου Παρέμβασης 021- Επιχειρηματική ανάπτυξη και διεθνοποίηση ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων, με μείωση της ΣΔΔ από 20.000.000€ σε 16.000.000€ και αντίστοιχα της ΚΣ από 17.000.000€ σε 13.600.000€.»*

Στην υπο-ενότητα «5.1.2 Πορεία υλοποίησης δεικτών (31.12.2024)» της ΕΕΠ/3.0 προστίθεται το παρακάτω εδάφιο:

«Λόγω της εισαγωγής της νέας Προτεραιότητας 1Α και της απαιτούμενης ανακατανομής πόρων, καθώς και των παρατηρήσεων της ΕΕ για την προσθήκη χωρικών δεικτών, προσαρμόζονται οι δείκτες:

- *Στην **κατηγορία Δράσης 1.01.02**- Ενίσχυση έρευνας επιχειρήσεων - ερευνητικών φορέων με έμφαση σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης, οι δείκτες εκρών RCO01 - Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες), RCO02 - Επιχειρήσεις που*

υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις, RCO10 - Επιχειρήσεις που συνεργάζονται με ερευνητικούς οργανισμούς, και οι δείκτες αποτελέσματος RCR02 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα) και RCR03 - Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων ή διαδικασιών, **προσαρμόζονται** λόγω της εισαγωγής της νέας Προτεραιότητας Π1Α και της απαιτούμενης ανακατανομής πόρων.

- Στην **κατηγορία Δράσης 1.03.01**-Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, οι δείκτες εκροών RCO01 - Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες), RCO02 - Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις, RCO05 - Νέες επιχειρήσεις που υποστηρίζονται, και οι δείκτες αποτελέσματος RCR01-Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες και RCR02 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα), **προσαρμόζονται** λόγω της εισαγωγής της νέας Προτεραιότητας Π1Α και της απαιτούμενης ανακατανομής πόρων. Επίσης **προστίθεται** ο χωρικός δείκτης RCO74- Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη, λόγω των παρατηρήσεων της ΕΕ για την προσθήκη χωρικών δεικτών και διορθώνεται ο χωρικός δείκτης PSR998-Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης, λόγω αστοχίας στη μέθοδο που εφαρμόστηκε αρχικά για τον υπολογισμό του.»

Στην υπο-ενότητα «5.1.2 Πορεία υλοποίησης δεικτών (31.12.2024)» της ΕΕΠ/3.0 στον Πίνακα 1, στον Ειδικό Στόχο 1.03, προστίθεται ο χωρικός δείκτης RCO74-Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη, λόγω των παρατηρήσεων της ΕΕ για την προσθήκη χωρικών δεικτών.

Στην υπο-ενότητα «5.1.3 Σχεδιασμός και Στρατηγική Π1» της ΕΕΠ/3.0 στον Πίνακα 3, στην κατηγορία δράσης 1.03.01, προστίθεται ο χωρικός δείκτης RCO74-Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη, λόγω των παρατηρήσεων της ΕΕ για την προσθήκη χωρικών δεικτών.

Στην υπο-ενότητα «5.1.3 Σχεδιασμός και Στρατηγική Π1» της ΕΕΠ/3.0 η παράγραφος «Οι δείκτες εκροών RCO01 («Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις»), RCO02 («Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις»), RCO05 («Νέες επιχειρήσεις που υποστηρίζονται») και RCO75 («Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται») αποτυπώνει τη δέσμευση τού Π-ΔΜ 2021-2027 στην ανάπτυξη των Χωρικών Στρατηγικών. Οι δείκτες αυτοί μετρούν τον αριθμό των ωφελούμενων επιχειρήσεων και παρέχουν αξιόπιστα δεδομένα για την πρόοδο της παρέμβασης, διασφαλίζοντας ότι οι ενισχύσεις κατευθύνονται αποτελεσματικά προς την ανάπτυξη και τη βιωσιμότητά τους» αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι δείκτες εκροών RCO01 («Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις»), RCO02 («Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις») μετρούν τον αριθμό των ωφελούμενων επιχειρήσεων και παρέχουν αξιόπιστα δεδομένα για την πρόοδο της παρέμβασης, διασφαλίζοντας ότι οι ενισχύσεις κατευθύνονται αποτελεσματικά προς την ανάπτυξη και τη βιωσιμότητά τους. Οι δείκτες RCO75 («Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται») και RCO74 («Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο

στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη») αποτυπώνουν τη δέσμευση του Π-ΔΜ 2021-2027 στην ανάπτυξη των Χωρικών Στρατηγικών.»

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1Α: Στήριξη της άμυνας και της ασφάλειας

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2025/1914, κατά την κατανομή και την υλοποίηση των πόρων της πολιτικής για τη συνοχή που διοχετεύονται σε στόχους που σχετίζονται με την άμυνα, θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα σε έργα που προωθούν την απασχόληση, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και τη βιομηχανική διαφοροποίηση σε περιφερειακό επίπεδο. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη στήριξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) και των περιφερειακών συνεργατικών σχηματισμών που δραστηριοποιούνται στον τομέα των τεχνολογιών διπλής χρήσης, της κυβερνοασφάλειας και της τεχνητής νοημοσύνης, διασφαλίζοντας ότι οι εν λόγω επενδύσεις εξυπηρετούν τα στρατηγικά συμφέροντα της Ένωσης και τον στόχο της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής. Στο πλαίσιο αυτό, στο Π-ΔΜ 2021-2027, εισάγεται η νέα Προτεραιότητα Π1Α: Στήριξη της Άμυνας και της Ασφάλειας και συνεπώς στην ΕΕΠ/3.0 προστίθεται η παρακάτω ενότητα **5.1Α** στη συνέχεια της ενότητας 5.1:

«5.1Α ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1Α : Στήριξη της Άμυνας και της Ασφάλειας

Η Προτεραιότητα **1Α**, εισάγεται με Συνολική Δημόσια Δαπάνη (ΣΔΔ) 6.000.000€ και αντίστοιχα ΚΣ με ποσό 5.100.000€. Αντιστοίχως εισάγονται:

- **Ειδικός Στόχος ΕΣ 1.07:** Ενίσχυση των βιομηχανικών ικανοτήτων για την προώθηση των αμυντικών ικανοτήτων, με προτεραιότητα σε όσες δυνατότητες είναι διπλής χρήσης, με ποσό ΣΔΔ 6.000.000€ και αντίστοιχα της ΚΣ με ποσό 5.100.000€.
- **Νέο Πεδίο Παρέμβασης 195-** Παραγωγικές επενδύσεις σε ΜΜΕ που συνδέονται με την άμυνα και την τεχνολογία διπλής χρήσης, με ποσό ΣΔΔ 6.000.000€ και αντίστοιχα της ΚΣ με ποσό 5.100.000€.
- **Νέες κατηγορίες Δράσης 1.07.01-** Ενίσχυση συνεργασίας επιχειρήσεων - ερευνητικών φορέων για την προώθηση των αμυντικών ικανοτήτων, με προτεραιότητα σε όσες δυνατότητες είναι διπλής χρήσης, με ποσό ΣΔΔ 3.000.000€ και αντίστοιχα της ΚΣ με ποσό 2.550.000€ και **1.07.02 -** Στήριξη επενδύσεων που συμβάλλουν στην προώθηση των αμυντικών ικανοτήτων, με προτεραιότητα σε όσες δυνατότητες είναι διπλής χρήσης, με ποσό ΣΔΔ 3.000.000€ και αντίστοιχα της ΚΣ με ποσό 2.550.000€.

Λόγω της δημιουργίας της νέας Προτεραιότητας 1Α, εισάγονται νέοι δείκτες:

- Στην **κατηγορία Δράσης 1.07.01-** Ενίσχυση συνεργασίας επιχειρήσεων - ερευνητικών φορέων για την προώθηση των αμυντικών ικανοτήτων, με προτεραιότητα σε όσες δυνατότητες είναι διπλής χρήσης, **εισάγονται** ο δείκτης εκρών RCO128 – Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις που συνδέονται κυρίως με την προώθηση ικανοτήτων διπλής χρήσης και αμυντικών ικανοτήτων (RearmEU) και ο δείκτης αποτελέσματος RCR02 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα).
- Στην **κατηγορία Δράσης 1.07.02-** Στήριξη επενδύσεων που συμβάλλουν στην προώθηση των αμυντικών ικανοτήτων, με προτεραιότητα σε όσες δυνατότητες είναι διπλής χρήσης, **εισάγονται** ο δείκτης εκρών RCO128 – Υποστηριζόμενες

επιχειρήσεις που συνδέονται κυρίως με την προώθηση ικανοτήτων διπλής χρήσης και αμυντικών ικανοτήτων (RearmEU) και ο δείκτης αποτελέσματος RCR02 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα).»

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης

Στην αρχή τής υπο-ενότητας «5.2.1 Πορεία υλοποίησης Π2 (31.12.2024)» της ΕΕΠ/3.0 προστίθεται το παρακάτω εδάφιο:

«Στην Προτεραιότητα 2, η Συνολική Δημόσια Δαπάνη (ΣΔΔ) μειώνεται κατά 3.000.000€, και ανέρχεται στο ποσό των 81.561.672€. Η μείωση προκύπτει ως εξής:

- *Στον ΕΣ 2.01 (RSO2.01): Μείωση του Πεδίου Παρέμβασης 45- Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα σε συμμόρφωση προς τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης, με μείωση της ΣΔΔ από 15.000.000€ σε 13.500.000€ και αντίστοιχα της ΚΣ από 12.750.000€ σε 11.475.000€.*
- *Στον ΕΣ 2.06 (RSO2.06): Μείωση του Πεδίου Παρέμβασης 67-Διαχείριση οικιακών αποβλήτων: μέτρα πρόληψης, ελαχιστοποίησης, διαλογής, επανάχρησης, ανακύκλωσης, με μείωση της ΣΔΔ από 3.000.000€ σε 1.500.000€ και αντίστοιχα της ΚΣ από 2.550.000€ σε 1.275.000€.*»

Στην υπο-ενότητα «5.2.2 Πορεία υλοποίησης δεικτών (31.12.2024)» της ΕΕΠ/3.0 προστίθεται το παρακάτω εδάφιο:

«Λόγω της εισαγωγής της νέας Προτεραιότητας 2Α και της απαιτούμενης ανακατανομής πόρων, προσαρμόζονται οι δείκτες:

- *Στην **κατηγορία Δράσης 2.01.01** - Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών, **προσαρμόζονται** ο δείκτης εκροών RCO19-Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση και οι δείκτες αποτελέσματος RCR26-Ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικίες, δημόσια κτίρια, επιχειρήσεις, άλλα) και RCR29-Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.*
- *Στην **κατηγορία Δράσης 2.06.01** - Προώθηση δράσεων πρόληψης, ελαχιστοποίησης, διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων, **προσαρμόζονται** ο δείκτης εκροών RCO34-Πρόσθετη ικανότητα για την ανακύκλωση των αποβλήτων και ο δείκτης αποτελέσματος RCR47 - Ανακυκλωμένα απόβλητα.*»

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2Α: Οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2025/1914, διευρύνεται η ευρωπαϊκή στεγαστική πολιτική με την ενίσχυση επενδύσεων με στόχο την επίτευξη οικονομικά προσιτής και βιώσιμης στέγασης, μέσω δράσεων αύξησης του αποθέματος διαθέσιμων κατοικιών. Στο πλαίσιο αυτό, στο Π-ΔΜ 2021-2027, εισάγεται η νέα Προτεραιότητα Π2Α: Οικονομικά προσιτή και βιώσιμη

στέγαση και συνεπώς στην ΕΕΠ/3.0 προστίθεται η παρακάτω ενότητα **5.2Α** στη συνέχεια της ενότητας 5.2:

«**5.2Α ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2Α : Οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση**

Η Προτεραιότητα **2Α**, εισάγεται με Συνολική Δημόσια Δαπάνη (ΣΔΔ) 3.000.000€ και αντίστοιχα ΚΣ με ποσό 2.550.000€. Αντιστοίχως εισάγονται:

- **Ειδικός Στόχος 2.11:** Προώθηση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση, με ποσό ΣΔΔ 3.000.000€ και αντίστοιχα της ΚΣ με ποσό 2.550.000€
- **Νέο Πεδίο Παρέμβασης 41-**Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα, με ποσό ΣΔΔ 3.000.000€ και αντίστοιχα της ΚΣ με ποσό 2.550.000€.
- **Νέα κατηγορίας Δράσης 2.11.01-**Ενίσχυση επενδύσεων με στόχο την επίτευξη οικονομικά προσιτής και βιώσιμης στέγασης και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, με ποσό ΣΔΔ 3.000.000€ και αντίστοιχα της ΚΣ με ποσό 2.550.000€.

Λόγω της δημιουργίας της νέας Προτεραιότητας 2Α, καθώς και για την ενσωμάτωση των παρατηρήσεων της ΕΕ για την προσθήκη ειδικών δεικτών αποτελέσματος, προστίθενται νέοι δείκτες:

- Στην **κατηγορία Δράσης 2.11.01-** Ενίσχυση επενδύσεων με στόχο την επίτευξη οικονομικά προσιτής και βιώσιμης στέγασης και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, **εισάγονται** οι δείκτες εκρών RCO18-οικονομικά προσιτές και βιώσιμες κατοικίες με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση και RCO65-χωρητικότητα νέων ή εκσυγχρονισμένων οικονομικά προσιτών, βιώσιμων κατοικιών και εγκαταστάσεων κοινωνικής στέγασης και οι δείκτες αποτελέσματος RCR26-ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκ της οποίας: οικονομικά προσιτές και βιώσιμες κατοικίες, δημόσια κτίρια, επιχειρήσεις, κ.α.), RCR29-εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και RCR67- ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων οικονομικά προσιτών, βιώσιμων κατοικιών και εγκαταστάσεων κοινωνικής στέγασης, PSR921- Ανακαινισμένες Κατοικίες με μέσο κόστος ενοικίασης κάτω του 30% του Μέσου Οικογενειακού Εισοδήματος (ΜΟΕ) και PSR922- Κλειστά ακίνητα που προστίθενται στο οικιστικό απόθεμα της περιφέρειας προς ιδιοκατοίκηση ή μακροχρόνια μίσθωση κατοικίας σε σχέση με το οικιστικό απόθεμα του 2021.»

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4Β: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΚΤ+)

Στο τέλος της υπο-ενότητας «5.5.1 Πορεία υλοποίησης Π4Β (31.12.2024)» της ΕΕΠ/3.0, διαγράφεται η αναφορά στην κατηγορία δράσης 4Β.11.11: Δράσεις αποϊδρυματοποίησης παιδιών, λόγω απενεργοποίησης του ΠΠ 162 σύμφωνα με σχετικές οδηγίες της ΕΥΣΕΚΤ.

Στην υπο-ενότητα «5.5.2 Πορεία υλοποίησης δεικτών Π4Β (31.12.2024)» της ΕΕΠ/3.0, στον Πίνακα 13, και στην υπο-ενότητα «5.5.3 Σχεδιασμός και Στρατηγική Π4Β (ΕΚΤ+)» στους Πίνακες δεικτών προτείνονται οι παρακάτω αλλαγές σε Δείκτες:

- Στους **ΕΣ4Β.06 (ΕΣΟ4.6)**, **ΕΣ4Β.08 (ΕΣΟ4.8)** και **ΕΣ4Β.11 (ΕΣΟ4.11)** και στις κατηγορίες Δράσης **4Β.06.01**, **4Β.08.02**, **4Β.11.01**, **4Β.11.02**, **4Β.11.05**, **4Β.11.07**,

4B.11.08, στις οποίες προέκυψαν αλλαγές από την εφαρμογή των οδηγιών για το πλαίσιο συνέχισης της συγχρηματοδότησης των Δράσεων ΕΚΤ+ και από την ανακατανομή των πόρων της Π4Β, **προσαρμόζονται** οι αντίστοιχοι δείκτες εκρών και αποτελεσμάτων.

- Στους **ΕΣ 4B.01 (ESO4.1)** και **ΕΣ 4B.04 (ESO4.4)**, για την ενσωμάτωση των παρατηρήσεων της ΕΕ για την προσθήκη χωρικών δεικτών:
 - Στον Ειδικό Στόχο **4B.01 (ESO4.1)** και στην **κατηγορία Δράσης 4B.01.01-** Δράσεις προώθησης ανέργων στην απασχόληση (ΝΘΕ) με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης **ζητήθηκε να προστεθούν** οι χωρικοί δείκτες RCO74- Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και RCO75-Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται, λόγω των παρατηρήσεων της ΕΕ για την προσθήκη χωρικών δεικτών. Σε συνέχεια της από 31.03.2025 υποβολής του Π-ΔΜ 2021-2027 (έκδοση 3.0), οι αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ απέστειλαν **το με Ares (2025) 4272358-27/05/2025 έγγραφο παρατηρήσεων επί της υποβληθείσας πρότασης αναθεώρησης**. Σημειώνεται, όμως, ότι η παρατήρηση που αφορούσε στην προσθήκη των χωρικών δεικτών RCO75 και RCO74 στους ΕΣ 4B.01 και ΕΣ 4B.04 δε μπορεί να απαντηθεί διότι στους συγκεκριμένους Ειδικούς Στόχους στην SFC δεν γίνονται αποδεκτοί οι χωρικοί δείκτες, καθώς είναι δείκτες ΕΤΠΑ.
 - Στον Ειδικό Στόχο **4B.01 (ESO4.1)** και στην **κατηγορία Δράσης 4B.01.02-** Δράσεις κατάρτισης-αναβάθμισης δεξιοτήτων ανέργων με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης **ζητήθηκε να προστεθούν** οι χωρικοί δείκτες RCO74-Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και RCO75-Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται, λόγω των παρατηρήσεων της ΕΕ για την προσθήκη χωρικών δεικτών. Σε συνέχεια της από 31.03.2025 υποβολής του Π-ΔΜ 2021-2027 (έκδοση 3.0), οι αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ απέστειλαν **το με Ares (2025) 4272358-27/05/2025 έγγραφο παρατηρήσεων επί της υποβληθείσας πρότασης αναθεώρησης**. Σημειώνεται, όμως, ότι η παρατήρηση που αφορούσε στην προσθήκη των χωρικών δεικτών RCO75 και RCO74 στους ΕΣ 4B.01 και ΕΣ 4B.04 δε μπορεί να απαντηθεί διότι στους συγκεκριμένους Ειδικούς Στόχους στην SFC δεν γίνονται αποδεκτοί οι χωρικοί δείκτες, καθώς είναι δείκτες ΕΤΠΑ.
 - Στον Ειδικό Στόχο **4B.01 (ESO4.1)** και στην **κατηγορία Δράσης 4B.01.03-** Δράσεις ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης / έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας (NEE) **ζητήθηκε να προστεθούν** οι χωρικοί δείκτες RCO74- Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και RCO75-Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται, λόγω των παρατηρήσεων της ΕΕ για την προσθήκη χωρικών δεικτών. Σε συνέχεια της από 31.03.2025 υποβολής του Π-ΔΜ 2021-2027 (έκδοση 3.0), οι αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ απέστειλαν **το με Ares (2025) 4272358-27/05/2025 έγγραφο παρατηρήσεων επί της υποβληθείσας πρότασης αναθεώρησης**. Σημειώνεται, όμως, ότι η παρατήρηση που αφορούσε στην προσθήκη των χωρικών δεικτών RCO75 και RCO74 στους ΕΣ 4B.01 και ΕΣ 4B.04 δε μπορεί να απαντηθεί διότι στους

συγκεκριμένους Ειδικούς Στόχους στην SFC δεν γίνονται αποδεκτοί οι χωρικοί δείκτες, καθώς είναι δείκτες ΕΤΠΑ.

- ο Στον Ειδικό Στόχο **4B.04 (ESO4.4)** και στην **κατηγορία Δράσης 4B.04.01-** Δράσεις αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματιών με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης **ζητήθηκε να προστεθούν** οι χωρικοί δείκτες RCO74-Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και RCO75-Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται, λόγω των παρατηρήσεων της ΕΕ για την προσθήκη χωρικών δεικτών. Σε συνέχεια της από 31.03.2025 υποβολής του Π-ΔΜ 2021-2027 (έκδοση 3.0), οι αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ απέστειλαν **το με Ares (2025) 4272358-27/05/2025 έγγραφο παρατηρήσεων επί της υποβληθείσας πρότασης αναθεώρησης**. Σημειώνεται, όμως, ότι η παρατήρηση που αφορούσε στην προσθήκη των χωρικών δεικτών RCO75 και RCO74 στους ΕΣ 4B.01 και ΕΣ 4B.04 δε μπορεί να απαντηθεί διότι στους συγκεκριμένους Ειδικούς Στόχους στην SFC δεν γίνονται αποδεκτοί οι χωρικοί δείκτες, καθώς είναι δείκτες ΕΤΠΑ.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 5: Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας

Στην **Προτεραιότητα 5**, η Συνολική Δημόσια Δαπάνη (ΣΔΔ) παραμένει ίδια, στο ποσό των 70.578.903 €. Ομοίως, η ΣΔΔ παραμένει η ίδια στους ΕΣ 5.01 και 5.02, με 40.578.903 € και 30.000.000 €, αντίστοιχα. Οι αλλαγές αφορούν σε **προσθήκη δεικτών για την ενσωμάτωση των παρατηρήσεων της ΕΕ**.

Συνεπώς, στην υπο-ενότητα «5.6.2 Πορεία υλοποίησης δεικτών Π5 (31.12.2024)» της ΕΕΠ/3.0, προστίθενται οι παρακάτω δείκτες:

A. Στον Πίνακα 15 των Δεικτών Εκρώων και στον ΕΣ 5.01,

- PSO042 Ηλεκτρικά Οχήματα
- PSO693 Συμβάσεις παροχής υπηρεσιών και προμηθειών
- PSO694 Δικαιούχοι που υποστηρίζονται
- PSO901 Πολιτιστικές δράσεις που υποστηρίζονται
- PSO916 Δράσεις προβολής πολιτιστικών πόρων
- RCO14 Δημόσιοι οργανισμοί που υποστηρίζονται για την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών
- RCO34 Πρόσθετη ικανότητα για την ανακύκλωση αποβλήτων
- RCO44 Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων οδών - μη ΔΕΔ-Μ
- RCO46 Μήκος ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων οδών - μη ΔΕΔ-Μ
- RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
- RCO114-Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές

B. Στον Πίνακα 15 των Δεικτών Εκρώων και στον ΕΣ 5.02,

- PSO042 Ηλεκτρικά Οχήματα
- PSO693 Συμβάσεις παροχής υπηρεσιών και προμηθειών
- PSO694 Δικαιούχοι που υποστηρίζονται

- PSO909 Δημόσιες υποδομές προσβάσιμες σε ΑμεΑ
- PSO911 Δράσεις Τουριστικής Προβολής
- PSO916 Δράσεις προβολής πολιτιστικών πόρων
- PSO917 Δράσεις προβολής φυσικών πόρων
- RCO114 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές
- RCO30 Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για τα συστήματα διανομής των δημόσιων δικτύων ύδρευσης
- RCO31 Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για το δημόσιο δίκτυο συλλογής λυμάτων
- RCO32 Νέα ή αναβαθμισμένη ικανότητα επεξεργασίας λυμάτων
- RCO37 Επιφάνεια των τόπων Natura 2000 που καλύπτονται από μέτρα προστασίας και αποκατάστασης
- RCO46 Μήκος ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων οδών - μη ΔΕΔ-Μ
- RCO58 Υποδομές για ποδηλασία που υποστηρίζονται
- RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται

Γ. Στον Πίνακα 16 των Δεικτών Αποτελέσματος και στον ΕΣ 5.01,

- PSR901 Συμμετέχοντες σε πολιτιστικές δράσεις
- PSR999 Πληθυσμός που ωφελείται από παρεμβάσεις αστικών αναπλάσεων
- RCR11 Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών
- RCR29 Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου
- RCR47 Ανακυκλωμένα απόβλητα
- RCR55 Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων οδών και οδών που ανακατασκευάστηκαν, αναβαθμίστηκαν ή εκσυγχρονίστηκαν
- RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται

Δ. Στον Πίνακα 16 των Δεικτών Αποτελέσματος και στον ΕΣ 5.02,

- PSR540 Ποσοστό των τόπων Natura που καλύπτονται από μέτρα προστασίας και αποκατάστασης
- PSR909 Ετήσιος αριθμός χρηστών ΑμεΑ που εξυπηρετούνται
- PSR999 Πληθυσμός που ωφελείται από παρεμβάσεις αστικών αναπλάσεων
- RCR41 Πληθυσμός συνδεδεμένος σε βελτιωμένο δημόσιο δίκτυο ύδρευσης
- RCR42 Πληθυσμός συνδεδεμένος σε τουλάχιστον δευτερεύον δημόσιο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων
- RCR55 Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων οδών και οδών που ανακατασκευάστηκαν, αναβαθμίστηκαν ή εκσυγχρονίστηκαν
- RCR64 Ετήσιος αριθμός χρηστών των νέων υποδομών για ποδηλασία
- RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται

Επιπρόσθετα, τόσο στον **ΕΣ 5.01 όσο και στον ΕΣ 5.02 προσαρμόζονται** οι χωρικοί δείκτες RCO74-Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη, RCO75-Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται, PSR998 -Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης, λόγω της έγκρισης και υλοποίησης (εμπροσθοβαρή έργα) των Χωρικών Στρατηγικών που

χρηματοδοτούνται από το Π-ΔΜ 2021-2027 και **προστίθενται** οι δείκτες εκροών RCO 76 - Ολοκληρωμένα έργα χωρικής ανάπτυξης και RCO 112 – Ενδιαφερόμενοι που συμμετέχουν στην εκπόνηση και την υλοποίηση στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη για την ενσωμάτωση των παρατηρήσεων της ΕΕ.

Στην υπο-ενότητα «5.6.3 Σχεδιασμός και Στρατηγική Π5» της ΕΕΠ/3.0,

A. στον Πίνακα 5.06.03 προστίθενται οι ανωτέρω δείκτες αντίστοιχα για τον ΕΣ 5.01 και ΕΣ 5.02.

B. το εδάφιο «Για τις υπόλοιπες δράσεις του ΕΣ 5.01 οι δείκτες που χρησιμοποιούνται είναι οι κάτωθι χωρικοί:

- RCO74 – Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη
- RCO75 – Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
- PSR998 – Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης

Ο δείκτης RCO74 – Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη, αποτυπώνει την απήχηση των Χωρικών Στρατηγικών, ο RCO75 («Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται») αποτυπώνει τη δέσμευση του Π-ΔΜ 2021-2027 στην ανάπτυξη των Χωρικών Στρατηγικών, ο PSR998 («Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης») αποτυπώνει τη συνεργασία και την εμπλοκή των σχετικών φορέων στη χάραξη στρατηγικής και την υλοποίηση των δράσεων, ενισχύοντας την εταιρική σχέση.»

Αντικαθίσταται με το εδάφιο

«στον **ΕΣ 5.01 προσαρμόζονται** οι χωρικοί δείκτες RCO74-Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη, RCO75-Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται, PSR998 -Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης, λόγω της έγκρισης και υλοποίησης (εμπροσθοβαρή έργα) των Χωρικών Στρατηγικών που χρηματοδοτούνται από το Π-ΔΜ 2021-2027 και **προστίθενται** οι δείκτες εκροών RCO 76 - Ολοκληρωμένα έργα χωρικής ανάπτυξης και RCO 112 – Ενδιαφερόμενοι που συμμετέχουν στην εκπόνηση και την υλοποίηση στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη για την ενσωμάτωση των παρατηρήσεων της ΕΕ.

Επιπλέον,

- Στην **κατηγορία Δράσης 5.01.01-** Ενίσχυση ανάπτυξης ψηφιακών εφαρμογών και υπηρεσιών που συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ή στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, δεν απαιτείται προσθήκη δεικτών λόγω κατάργησης του ΠΠ 17 και κατά συνέπεια **κατάργηση** της κατηγορίας Δράσης 5.01.01.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.01.03-** Δράσεις διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων, **εισάγονται** οι δείκτες εκροών RCO34-Πρόσθετη ικανότητα για την ανακύκλωση αποβλήτων και ο PSO042-Ηλεκτρικά Οχήματα και αποτελέσματος RCR47-Ανακυκλωμένα απόβλητα και RCR29-Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.01.04-** Δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των οχημάτων των μέσων μαζικής μεταφοράς, δεν απαιτείται

προσθήκη δεικτών λόγω κατάργησης του ΠΠ 81 και κατά συνέπεια **κατάργηση** της κατηγορίας Δράσης 5.01.04.

- Στην **κατηγορία Δράσης 5.01.05**-Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της προσβασιμότητας, **εισάγονται** οι δείκτες εκρών RCO44-Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων οδών-μη ΔΕΔ-Μ και RCO46-Μήκος ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων οδών μη ΔΕΔ-Μ και αποτελέσματος RCR55-Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων οδών και οδών που ανακατασκευάστηκαν, αναβαθμίστηκαν ή εκσυγχρονίστηκαν.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.01.06**- Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής περιουσίας, **εισάγονται** οι δείκτες εκρών RCO77-Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται και αποτελέσματος RCR77-Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.01.07**- Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης, **εισάγονται** οι δείκτες εκρών RCO77-Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται, PSO901-Πολιτιστικές δράσεις που υποστηρίζονται και PSO916-Δράσεις προβολής πολιτιστικών πόρων και αποτελέσματος RCR77-Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται και PSR901-Συμμετέχοντες σε πολιτιστικές δράσεις.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.01.08**- Δράσεις αναπλάσεων και δημιουργίας λειτουργικών κοινόχρηστων χώρων συμπεριλαμβανομένης της ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ, **εισάγονται** οι δείκτες εκρών RCO114-Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές και PSO042-Ηλεκτρικά Οχήματα και αποτελέσματος PSR999-Πληθυσμός που ωφελείται από παρεμβάσεις αστικών αναπλάσεων και RCR29-Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.01.09**- Ενίσχυση ανάπτυξης ψηφιακών εφαρμογών και υπηρεσιών, **εισάγονται** ο δείκτης εκρών RCO14-Δημόσιοι οργανισμοί που υποστηρίζονται για την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών και αποτελέσματος RCR11-Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.01.10** -Έργα αστικής αναζωογόνησης και διασυνδέσεις μεταξύ χώρων πρασίνου/πράσινες υποδομές, **εισάγονται** ο δείκτης εκρών RCO114-Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές και αποτελέσματος PSR999-Πληθυσμός που ωφελείται από παρεμβάσεις αστικών αναπλάσεων.
- Η **κατηγορία Δράσης 5.01.11**- Δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των οχημάτων, δε δεικτοποιείται λόγω μικρής χρηματοδοτικής βαρύτητας.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.01.12**-Τεχνική υποστήριξη Χωρικών Φορέων **εισάγονται** οι δείκτες εκρών PSO694-Δικαιούχοι που υποστηρίζονται Δικαιούχοι και PSO693-Συμβάσεις παροχής υπηρεσιών και προμηθειών.»

Στην υπο-ενότητα «5.6.3 Σχεδιασμός και Στρατηγική Π5» της ΕΕΠ/3.0,

Γ. το εδάφιο «Για τις υπόλοιπες δράσεις του ΕΣ 5.02 οι δείκτες που χρησιμοποιούνται είναι οι κάτωθι χωρικοί:

- RCO74 – Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη
- RCO75 – Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
- PSR998 – Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης

Ο δείκτης RCO74 – Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη, αποτυπώνει την απήχηση των Χωρικών Στρατηγικών, ο RCO75 («Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται») αποτυπώνει τη δέσμευση του Π-ΔΜ 2021-2027 στην ανάπτυξη των Χωρικών Στρατηγικών, ο PSR998 («Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης») αποτυπώνει τη συνεργασία και την εμπλοκή των σχετικών φορέων στη χάραξη στρατηγικής και την υλοποίηση των δράσεων, ενισχύοντας την εταιρική σχέση.»

Αντικαθίσταται με το εδάφιο

« στον **ΕΣ 5.02 προσαρμόζονται** οι χωρικοί δείκτες RCO74-Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη, RCO75-Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται, PSR998 -Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης, λόγω της έγκρισης και υλοποίησης (εμπροσθοβαρή έργα) των Χωρικών Στρατηγικών που χρηματοδοτούνται από το Π-ΔΜ 2021-2027 και **προστίθενται** οι δείκτες εκρών RCO 76 - Ολοκληρωμένα έργα χωρικής ανάπτυξης και RCO 112 – Ενδιαφερόμενοι που συμμετέχουν στην εκπόνηση και την υλοποίηση στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη για την ενσωμάτωση των παρατηρήσεων της ΕΕ.

Επιπλέον,

- Στην **κατηγορία Δράσης 5.02.03**-Υποδομές διαχείρισης αστικών λυμάτων για την προστασία των υδάτινων αποδεκτών, **εισάγονται** οι δείκτες εκρών RCO31-Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για το δημόσιο δίκτυο συλλογής λυμάτων, RCO32-νέα ή αναβαθμισμένη ικανότητα επεξεργασίας λυμάτων και αποτελέσματος RCR42-Πληθυσμός συνδεδεμένος σε τουλάχιστον δευτερεύον δημόσιο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων.
- Η **κατηγορία Δράσης 5.02.04**- Δράσεις διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων, δε δεικτοποιείται λόγω μικρής χρηματοδοτικής βαρύτητας.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.02.05**- Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση των περιοχών Natura 2000, **εισάγονται** ο δείκτης εκρών RCO37-Επιφάνεια των τόπων Natura 2000 που καλύπτονται από μέτρα προστασίας και αποκατάστασης και αποτελέσματος PSR540-Ποσοστό των τόπων Natura που καλύπτονται από μέτρα προστασίας και αποκατάστασης.
- Η **κατηγορία Δράσης 5.02.06** -Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση της φύσης και της βιοποικιλότητας, δε δεικτοποιείται λόγω μικρής χρηματοδοτικής βαρύτητας.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.02.07**- Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της προσβασιμότητας, **εισάγονται** οι δείκτες εκρών RCO46-Μήκος ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων οδών μη ΔΕΔ-Μ και αποτελέσματος RCR55-Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων οδών και οδών που ανακατασκευάστηκαν, αναβαθμίστηκαν ή εκσυγχρονίστηκαν.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.02.08**- Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής περιουσίας, **εισάγονται** οι δείκτες εκρών RCO77-Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται, PSO909-

Δημόσιες υποδομές προσβάσιμες σε ΑμεΑ και PSO911-Δράσεις Τουριστικής Προβολής και αποτελέσματος RCR77-Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται και PSR909- Ετήσιος αριθμός χρηστών ΑμεΑ που εξυπηρετούνται.

- Στην **κατηγορία Δράσης 5.02.09-** Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής της δικτύωσης, **εισάγονται** οι δείκτες εκρών RCO77-Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται, PSO916-Δράσεις προβολής πολιτιστικών πόρων και αποτελέσματος RCR77-Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.02.10-** Προστασία και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς και του οικοτουρισμού, **εισάγονται** οι δείκτες εκρών RCO77-Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται, PSO917-Δράσεις προβολής φυσικών πόρων και αποτελέσματος RCR77-Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.02.11-** Δράσεις αναπλάσεων και δημιουργίας λειτουργικών κοινόχρηστων χώρων συμπεριλαμβανομένης της ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ, **εισάγονται** οι δείκτες εκρών RCO114-Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές και PSO909- Δημόσιες υποδομές προσβάσιμες σε ΑμεΑ και αποτελέσματος PSR999-Πληθυσμός που ωφελείται από παρεμβάσεις αστικών αναπλάσεων και PSR909- Ετήσιος αριθμός χρηστών ΑμεΑ που εξυπηρετούνται.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.02.12-** Δράσεις μείωσης περιβαλλοντικής επιβάρυνσης, **εισάγονται** ο δείκτης εκρών PSO042-Ηλεκτρικά Οχήματα και αποτελέσματος RCR29-Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.02.13-** Υποδομές ποδηλασίας, **εισάγονται** ο δείκτης εκρών RCO58-Υποδομές για ποδηλασία που υποστηρίζονται και αποτελέσματος RCR64-Ετήσιος αριθμός χρηστών των νέων υποδομών για ποδηλασία.
- Στην **κατηγορία Δράσης 5.02.14-** Τεχνική υποστήριξη Χωρικών Φορέων **εισάγονται** οι δείκτες εκρών PSO694-Δικαιούχοι που υποστηρίζονται Δικαιούχοι και PSO693-Συμβάσεις παροχής υπηρεσιών και προμηθειών.»

3 Πρόταση για Αναθεώρηση του Προγράμματος

Η ενότητα 9 του τεύχους της Ενδιάμεσης Επανεξέτασης (έκδοση 3.0) αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατά τη διαδικασία της Ενδιάμεσης Επανεξέτασης του Π-ΔΜ 2021-2027 δεν προέκυψε ανάγκη για ανακατανομή του ποσού ευελιξίας, καθώς η στρατηγική του Προγράμματος παραμένει επίκαιρη και σύμφωνη με τις Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Επίσης στο στάδιο αυτό δεν προβλεπόταν ενσωμάτωση δράσεων πρωτοβουλίας STEP στο Π-ΔΜ 2021-2027. Ωστόσο, η 2η Αναθεώρηση του Π-ΔΜ 2021-2027 που υποβλήθηκε στις 31/03/2025 αξιοποίησε την κανονιστική δυνατότητα για εισαγωγή νέων παρεμβάσεων και μετακινήσεις πόρων μεταξύ Πεδίων Παρέμβασης του Προγράμματος, ιδίως μετά την έγκριση των ΟΧΕ-BAA και ΟΧΕ.

Στο πλαίσιο αυτό, η ανάγκη αναθεώρησης της 31^{ης} Μαρτίου 2025 προέκυψε από την έγκριση των στρατηγικών ΟΧΕ-BAA και ΟΧΕ, **χωρίς να μεταβάλλεται ο συνολικός προϋπολογισμός της Προτεραιότητας Π5 ή ο προγραμματισμός των Ειδικών Στόχων (Ε.Σ.)**. Η προτεινόμενη τροποποίηση επικεντρώθηκε στην προσθήκη νέων πεδίων παρεμβάσεων και δράσεων που ενισχύουν τη συνάφεια της Π5 με τις στρατηγικές κατευθύνσεις της Περιφέρειας.

Η αναθεώρηση αφορούσε στην αξιοποίηση της κανονιστικής δυνατότητας εισαγωγής νέων πεδίων παρέμβασης, καθώς και σε μετακινήσεις πόρων μεταξύ των Πεδίων Παρέμβασης του Προγράμματος που απαιτούνταν να διενεργηθούν μετά την **έγκριση των Χωρικών Στρατηγικών ΟΧΕ-BAA και ΟΧΕ, των οποίων η χρηματοδότηση προβλέπεται από το εγκεκριμένο Π-ΔΜ**, αλλά και **μετακίνηση πόρων μεταξύ Πεδίων Παρέμβασης στην Προτεραιότητα 6 (Τεχνική Βοήθεια - ΕΤΠΑ) και επικαιροποίηση του Μεθοδολογικού Πλαισίου**. Η εν λόγω αναθεώρηση **επέφερε αλλαγές μόνο σε δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)**.

Ωστόσο, την 1η Απριλίου 2025, υπό το πρίσμα των πολλών κοινωνικών, οικονομικών και γεωπολιτικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Επιτροπή πρότεινε και ενέκρινε την τροποποίηση των Κανονισμών όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση προκλήσεων με στόχο τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής συνοχής. Συγκεκριμένα, οι τροποποιήσεις στοχεύουν σε μια πιο ευέλικτη εφαρμογή των κονδυλίων, κατευθύνοντάς τα προς προτεραιότητες που θεωρούνται βασικές, όπως η ανταγωνιστικότητα, η άμυνα, η οικονομικά προσιτή στέγαση, η ανθεκτικότητα στο νερό και η ενεργειακή μετάβαση.

Επιπλέον, σε συνέχεια της αρχικής υποβολής του Π-ΔΜ 2021-2027 (έκδοση 3.0), οι αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ απέστειλαν το με **Ares (2025) 4272358-27/05/2025 έγγραφο παρατηρήσεων επί της υποβληθείσας την 31.03.2025 πρότασης αναθεώρησης**.

Στις 20/09/2025 τέθηκαν σε ισχύ οι τροποποιήσεις των Κανονισμών της Πολιτικής Συνοχής για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027. Οι Κανονισμοί αποσκοπούν στην ενίσχυση της ευελιξίας και των κινήτρων προς τα Κράτη – Μέλη προκειμένου να διευκολυνθεί – μέσω της διαδικασίας Ενδιάμεσης Αναθεώρησης - η ανακατανομή πόρων των Προγραμμάτων της Πολιτικής Συνοχής προς νέες Στρατηγικές Προτεραιότητες.

Στο πλαίσιο αυτό, η **ΕΥΔ Π-ΔΜ με την προτεινόμενη επικαιροποίηση της 2^{ης} Αναθεώρησης του Π-ΔΜ 2021-2027** αξιοποιεί τη δυνατότητα ανακατεύθυνσης πόρων του **ΕΤΠΑ** προς **δράσεις στήριξης των Επιχειρήσεων για έρευνα και ανάπτυξη τεχνολογιών διπλής χρήσης**

στον τομέα της Άμυνας, και πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση, στο βαθμό που επιτρέπεται από την τρέχουσα κατάσταση υλοποίησης του Π-ΔΜ 2021-2027.

Επίσης, κατόπιν της διαπραγμάτευσης μεταξύ της Γενικής Γραμματείας ΕΣΠΑ, των αρμοδίων Γενικών Γραμματειών του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και της αρμόδιας Υπηρεσίας της ΕΕ (DG Employment) για την επανεξέταση της συγχρηματοδότησης από το ΕΚΤ+ υπό το πρίσμα ενός σχεδίου βιωσιμότητας για τη σταδιακή έξοδο σε Εθνικούς Πόρους, συμφωνήθηκε το πλαίσιο της συνέχισης της συγχρηματοδότησης των δράσεων ΕΚΤ+ από τα Περιφερειακά Προγράμματα που οδηγεί σε συγκεκριμένες τροποποιήσεις στην Προτεραιότητα Π4Β του εγκεκριμένου Π-ΔΜ 2021-2027.

Ως εκ τούτου η διαφοροποίηση που προκύπτει σε σχέση α) με το ισχύον εγκεκριμένο Πρόγραμμα και β) με την έκδοση του Προγράμματος (έκδοση 3.0) που υποβλήθηκε μέσω SFC στις 31/03/2025, έγκειται:

α) στην προσθήκη:

- i. νέας Προτεραιότητας «Π1Α: Στήριξη της άμυνας και της ασφάλειας»,
- ii. νέας Προτεραιότητας «Π2Α: Οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση (ΕΤΠΑ)»,

β) στην προσαρμογή της Προτεραιότητας 4Β για την ενσωμάτωση των διαφοροποιήσεων που επέρχονται από την εφαρμογή του συμφωνηθέντος πλαισίου συνέχισης συγχρηματοδότησης των δράσεων ΕΚΤ+ από τα Περιφερειακά Προγράμματα,

γ) στην επικαιροποίηση του Μεθοδολογικού Πλαισίου, βάσει των τροποποιήσεων που προέκυψαν στους δείκτες,

- i. λόγω της εισαγωγής των νέων Προτεραιοτήτων Π1Α και Π2Α,
- ii. λόγω της ενσωμάτωσης των παρατηρήσεων της ΕΕ για την προσθήκη δεικτών,
- iii. λόγω της ενσωμάτωσης των κατευθύνσεων των Εθνικών Αρχών,
- iv. από την εφαρμογή του συμφωνηθέντος πλαισίου συνέχισης συγχρηματοδότησης των δράσεων ΕΚΤ+ από τα Περιφερειακά Προγράμματα.

Επισημαίνεται ότι, τόσο η Συνολική Κοινοτική Συνδρομή όσο και η Συνολική Δημόσια Δαπάνη του Προγράμματος δεν τροποποιούνται: η Συνολική Δημόσια Δαπάνη (ΣΔΔ) του Προγράμματος παραμένει στο ποσό των **394.110.958 € (ΣΔΔ)** ή στο ποσό των **334.994.311 € (ΚΣ)**, από το οποίο το ποσό των **248.206.933 € (74%)** αντιστοιχεί στο **ΕΤΠΑ** και το ποσό των **86.787.378 € (26%)** αντιστοιχεί στο **ΕΚΤ+.**»

Με την παρούσα πρόταση Αναθεώρησης δε διαφοροποιείται η κατανομή των πόρων ανά Ταμείο, αλλά διαφοροποιείται η κατανομή των πόρων μεταξύ των Προτεραιοτήτων 1, 1Α, 2 και 2Α σε σχέση με τους εγκεκριμένους χρηματοδοτικούς πίνακες του Προγράμματος.»